

RAADSVORSTEL GEMEENTE SOEST

Portefeuillehouder:

Aukje Treep-van Hoeckel

Zaaknummer:

1127527

Onderwerp:

Toestemming tot treffen gemeenschappelijke regeling
Omgevingsdienst Utrecht

Openbaar

Is geheimhouding aan de orde?
Nee

Voorgesteld raadsbesluit

1. Het college toestemming te verlenen voor het treffen van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht (ODU) door middel van bijgevoegde concept Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht.

Samenvatting

De raad wordt gevraagd toestemming te geven aan het college om de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht te treffen.

Aanleiding

Op 19 november 2024 stemde het college in met de ontwerp-gemeenschappelijke regeling voor de voorgenomen oprichting van één Omgevingsdienst in de provincie Utrecht. De gemeenteraad kreeg de gelegenheid om een zienswijze kenbaar te maken en maakte hier gebruik van. De zienswijzen van alle deelnemers zijn besproken in het gezamenlijk Algemeen Bestuur van 18 april 2025, waarna enkele tekstuele aanpassingen zijn doorgevoerd.

Het college wordt nu door de Stuurgroep gevraagd de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling ODU te treffen. Daarvoor is nodig toestemming te vragen aan de gemeenteraad. Als er toestemming is verleend, is er nog een definitief besluit van het college nodig om de nieuwe gemeenschappelijke regeling te treffen. Uiterlijk 8 oktober 2025 moet het definitieve besluit van het college kenbaar zijn gemaakt aan de Stuurgroep.

Beoogd resultaat

Toetreden tot de nieuwe gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht.

Argumenten

1.1. De gemeenteraad ondersteunde de fusie in de zienswijzenbrief van 10 februari 2025.

De gemeenteraad gaf aan de missie en visie voor de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht (ODU) te onderschrijven en ondersteunde de vorming van één robuuste omgevingsdienst voor de hele provincie.

1.2. Alle Utrechtse gemeenten en de provincie kunnen zich vinden in de fusie van beide omgevingsdiensten. De ingezonden zienswijzen tonen brede steun voor de fusie en het beoogde kwaliteitsvoordeel. Er wordt erkend dat de vorming van één Omgevingsdienst kansen biedt voor synergie en verbetering van de dienstverlening. Tegelijkertijd hebben verschillende gemeenten aandacht gevraagd voor de financiële consequenties van de fusie en de planning.

1.3. Er kan worden ingestemd met de reactie van de Stuurgroep op de zienswijzen van de raad.

De raad vroeg in de zienswijzenbrief aandacht voor drie onderdelen:

1. Planning : de raad vroeg de financiële planning naar voren te halen zodat er eerder, een reële raming van de bijdrage per 2026

en verder is. De raad vroeg hier inzicht in te hebben op het moment dat de raad om toestemming wordt gevraagd.

Reactie:

De zorg over financiële onzekerheid op het moment van besluitvorming wordt breed gedeeld. In juni 2025 wordt ambtelijk inzicht geboden in de voorlopige deelnemersbijdragen voor 2026. Dit biedt gemeenten de mogelijkheid om vóór het zomerreces een onderbouwd besluit te nemen over toetreding. Hoewel een formele vervroeging van de begrotingsprocedure niet mogelijk is, wordt met deze maatregel voorzien in de informatiebehoefte van gemeenten.

II. Voorbehoud voor wat betreft de hoogte van de bijdrage: de raad gaf aan dat er maximaal gerekend mag worden op de RUD Utrecht bijdrage over 2025 plus indexering, eventueel aangevuld met nieuwe adviestaken.

Reactie:

De Stuurgroep geeft aan dat het signaal herkenbaar is. In het addendum van 17 oktober 2024 is vastgelegd dat deelnemers in 2026 eenmalig tot 5% van hun uren kunnen terugnemen zonder frictiekosten. Deze uren vormen het uitgangspunt voor de daaropvolgende jaren. Daarnaast wordt in fase 2 gewerkt aan een transparante en evenwichtige financieringssystematiek, waarbij rekening wordt gehouden met de financiële positie van individuele deelnemers.

III. Kostenbesparingen onderzoeken : De raad vroeg ook mogelijke kostenbesparingen door de fusie actief in de toekomst te onderzoeken en hierover te rapporteren in de P&C stukken.

Reactie:

De oproep wordt door de Stuurgroep onderschreven. In de verdere inrichting van de organisatie wordt gestuurd op efficiency, transparantie en outcome-sturing. Verwachte en gerealiseerde effecten worden opgenomen in de reguliere P&C-cyclus van de ODU.

1.4. Er is geen reden om toestemming voor het treffen van de gezamenlijke regeling te onthouden.

Toestemming kan de gemeenteraad volgens de wet alleen onthouden als er sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang. De raad kan geen voorwaarden verbinden aan de toestemming. Er is geen sprake van strijd met het recht of het algemeen belang:

-Er zijn geen juridische tekortkomingen geconstateerd bij de ontwerp GR ODU.

-Het algemeen belang is gediend met het treffen van de regeling ODU. Het is belangrijk voor de uitvoering van de VTH milieutaken en voor de adviestaken dat er één robuuste omgevingsdienst voor de hele provincie komt. De gemeenteraad ondersteunde de fusie tussen de beide diensten dan ook in de zienswijzebrief.

1.5. Het feit dat er nog geen ontwerpbegroting ODU 2026 en daarmee nog geen begrote bijdrage voor 2026 gereed is, betekent niet dat er strijd is met het algemeen belang.

Overwegingen hiervoor zijn:

- De concept-bijdrage ODU voor 2026 is volgens de planning op 13 juni 2025 bekend.
- Er is een zienswijzenmogelijkheid bij de Ontwerpbegroting 2026 ODU en bij de Ontwerp Bijdrageverordening.
- Het is niet de verwachting dat de bijdrage 2026 in grote mate afwijkt ten opzichte van 2025. De geraamde uren blijven gelijk, met uitzondering van enkele regionale taken (financieel effect ca. € 6.000). En de financieringssystematiek van de ODU wordt gebaseerd op de de systematiek van de de RUD Utrecht. Het gezamenlijk AB stelde op 18 april 2025 de uitgangspunten voor de nieuwe financieringssystematiek vast. Op basis hiervan maakte de projectorganisatie een eerste inschatting van de individuele bijdragen van de deelnemers. Hierbij constateerden zij geen grote verschuivingen opzichte van de huidige bijdragen.

Er is een proefberekening gemaakt voor Soest, waarbij er een voorbehoud geldt voor de vaste bijdrage. Deelnemers hebben nog de mogelijkheid om eenmalig 5% van de uren terug te nemen in 2026. Dat kan effect hebben op het eigenaarschap en daarmee op de vaste bijdrage. De bijdrage 2026 berekenen we op € 999.000. Over 2025 bedroeg de bijdrage € 943.000. De toename van € 56.000 wordt met name veroorzaakt door de indexering van 5% en extra uren (46) voor regionale taken. Voor het geval er in de definitieve berekeningen onevenredige nadelen zijn, wordt gewerkt aan een oplossing die voor zowel de deelnemer als de ODU passend en werkbaar is.

1.6. Er zijn slechts tekstuele veranderingen in de Ontwerp GR ODU doorgevoerd.

De zienswijzen van De Bilt en Bunnik hebben geleid tot aanpassingen in de tekst van de gemeenschappelijke regeling. In de aanbestedingsbrief van 22 april 2025 van de Stuurgroep aan het college is een overzicht opgenomen van de tekstuele wijzigingen.

1.7. Vanwege de strakke planning eindigt de deadline voor het treffen van de GR uiterlijk op 8 oktober 2025.

Dit is nodig voor het vervolgproces en het halen van de beoogde startdatum van 1 januari 2026. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 hebben de huidige leden van het algemeen bestuur besluitvorming voor die datum gevraagd. Starten na 1 januari 2026 betekent mogelijk ook hogere fusiekosten. Bovendien is het voor medewerkers van de omgevingsdiensten prettig om niet langer in onzekerheid te zitten over de toekomst van de nieuwe dienst. De strakke planning betekent dat de instemming van het college de nieuwe GR ODU te treffen uiterlijk op 8 oktober 2025 moet zijn ontvangen door de Stuurgroep.

1.8. Na 2026 houdt de RUD Utrecht op te bestaan.

Geen toestemming voor het treffen van de GR ODU geven betekent dat de GR ODU wordt opgericht zonder Soest als deelnemer. In dit scenario zou Soest dan deelnemer in oude RUD Utrecht blijven, maar die wordt in 2026 opgeheven. Basistaken milieu moeten van het Rijk door een omgevingsdienst uitgevoerd.

Kanttekeningen

Geen.

Kosten, baten, dekking

Kosten

Geen. De kosten volgen in de Ontwerpbegroting 2026 ODU.

Baten

Geen.

Dekking

n.v.t.

Aanpak

Als de raad toestemming heeft gegeven, besluit het college definitief de gemeenschappelijke regeling ODU te treffen. De stuurgroep ODU wordt hierover geïnformeerd. De provincie zorgt voor de bekendmaking van de gemeenschappelijke regeling.

Communicatie

- Er vond een beeldvormende raadsbijeenkomst plaats op 23 januari 2025 waarbij de directeur van de RUD Utrecht de vorming van de nieuwe omgevingsdienst toelichtte.
- Op 6 februari 2025 vulde de gemeenteraad de concept-zienswijzen aan bij de oordeelsvormende raadsbijeenkomst.
- Het college maakte de zienswijzen van de raad en de besluiten van 19 november 2024 met begeleidende brief bekend aan de Stuurgroep van de Omgevingsdienst Utrecht.
- Het voorliggende collegevoorstel en de stukken worden besproken met de raadsrapporteurs voor de RUD Utrecht
- De stukken kunnen door de raad tijdens de beeldvormende raadsbijeenkomst van 26 juni 2025 worden besproken.

(Uitkomsten) advies en inspraak

Het vragen van de toestemming van de gemeenteraad om de gemeenschappelijke regeling te treffen is een verplichte stap in het inspraakproces.

Wettelijke grondslag en/of kader:

Artikel 51 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders niet over gaat tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraad. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Beleids evaluatie

Binnen drie jaar na de start van de taakuitvoering door Omgevingsdienst Utrecht wordt een evaluatie uitgevoerd, waarbij de in de zienswijzen opgenomen aandachtspunten worden meegenomen.

Referendum

Ondertekening

Soest, 20-05-2025

Burgemeester en wethouders van Soest,
De secretaris, de burgemeester

Leontine Vermond

Rob Metz